

1987, 22. října, Praha – *Dopis Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných a místopředsedy Mezinárodní federace pro lidská práva Ladislava Lise Mezinárodní federaci pro lidská práva obsahující zprávu o případu Ervína Motla a žádost o pomoc.*¹

Vážení přátelé,

jedním z čs. občanů, kteří jsou vězněni pro projevy svého přesvědčení, je Ervín Motl, nar. 29. 7. 1948, do roku 1975 novinář, později dělník, v letech 1983–86 požárník v n. p. Rudý Letov v Praze-Letňanech. Ervín Motl je od roku 1977 signatářem Charty 77. Adresa jeho trvalého bydliště je: Chrastavská 88, 190 00 Praha 9, kde bydlí jeho manželka ing. Lea Motlová a jejich nezletilý syn. Ervín Motl je vězněn od 2. 7. 1986, adresa: poštovní úřad 1, příhrádka 355, 306 35 Plzeň-Bory. Při normálním průběhu trestu by měl být propuštěn 2. 7. 1989.²

Dne 27. 11. 1986 byl Ervín Motl odsouzen Městským soudem v Praze, jehož senátu předsedal JUDr. Jan Rojt, ke třem letům ztráty svobody pro trestný čin podvracení republiky (§ 98 odst. 1 tr. zákona). Tohoto trestného činu se měl dopustit tím, že spolu se dvěma spolupracovníky, kteří byli odsouzeni jen k podmíněným trestům, pronášel kritické výroky k poměrům v podniku a ve státě a že veřejně poslouchal a komentoval české vysílání západních rozhlasových stanic. Tento rozsudek potvrdil v odvolacím řízení, konaném dne 6. března 1987, Nejvyšší soud ČSR, jehož senátu předsedal JUDr. Pavel Janda a v němž jako zpravodajka působila JUDr. Marie Dojčarová.

Případ Ervína Motla je exemplární ukázkou, jak ve stávajícím čs. společenském systému může represivní a justiční aparát brutálním a bezohledným způsobem postihnout občana, který vystoupí s oprávněnou kritikou hospodářských a politických poměrů.

Ervín Motl se ve své žádosti o přešetření případu, adresované Federálnímu shromáždění ČSSR a napsané v březnu t. r. ve vazbě,

oprávněně ptá: „Čeho jsem se vlastně dopustil? Na konci listopadu 1985 jsem vyjádřil nesouhlasný názor kolektivu, ve kterém jsem pracoval, na protiprávní postup vůči našemu nadřízenému ze strany podniku. Šlo o velitele závodního požárního útvaru n. p. Rudý Letov Františka Červenku, který dostal výpověď na základě vyprovokovaného přestupku. Ve skutečnosti si s ním vedení podniku vyřizovalo účty za to, že jako funkcionář Závodního výboru ROH odmítl podepsat protokoly o inventuře v podnikovém rekreačním středisku a podílet se tak na krytí machinací. Navíc vystupoval proti dalším nesprávným praktikám v podniku.

Doporučil a umožnil jsem mu navázat styk s redakcí Rudého práva a pomohl jsem mu připravit písemný podklad o celé záležitosti. O tomto kroku jsem právem člena ROH informoval v prosinci 1985 členskou schůzí. Výsledkem ovšem bylo, že František Červenka stejně musel z podniku odejít (jako jeho manželka) a během několika týdnů jsem dostal výpověď i já.

Z případu Červenka se stal případ Motl. Nejenže jsem byl propuštěn, ale současně začal několikaměsíční seriál výslechů mých spolupracovníků vyšetřovateli Státní bezpečnosti, při nichž se měla potvrdit verze ředitele podniku o mé protisocialistické činnosti.“³

Případ Ervína Motla se dostal na veřejnost až po rozsudku městského soudu – vyšetřující i justiční orgány „oceňovaly“ skutečnost, že nikdo na absurdnost celého případu neupozornil a záležitost nezveřejnil, a snažily se tak vzbudit představu, že trest bude „spravedlivě mírný“. Ale skutečnost byla právě opačná – tři roky kriminálu za nedokázané či falešnými svědky uváděné výroky jsou důkazem, že jedinou možnou obranou proti zneužívání moci a hrubému porušování občanských práv je informovanost veřejnosti – včas a v dostatečné míře.

Vážení přátelé, obracíme se nyní na vás se žádostí o pomoc. Domníváme se, že jen mezinárodní solidarita s Ervínem Motlem pomůže zmírnit jeho osud. Ervín Motl je přesvědčeným socialistou a vždy v tomto smyslu veřejně vystupoval. Byl aktivním odborářem hájícím zájmy svých spolupracovníků. Působil také ve svazu novinářů a později v odborovém svazu pracovníků v kovoprůmyslu. Proto také o jeho případu informujeme některé

zájmové a odborové organizace novinářů, odborové svazy pracovníků v kovoprůmyslu a mezinárodní odborová sdružení, která by Ervínu Motlovi mohly pomoci tím, že by o jeho případu informovaly své členy i veřejnost a především důrazně po československých úřadech požadovaly jeho propuštění a rehabilitaci.^{a4}

LP, Sb. VONS, inv. č. 220, sign. III/5, kart. 36. – *Originál dokumentu, strojopis, 2 strany.*^b

POZNÁMKY

- ¹ K případu Ervína Motla a spol. viz dále sdělení VONS č. 605, 616, 621 a 738, dokumenty č. 608, 619, 624 a 741.
- ² Dne 11. 3. 1988 byl Ervín Motl podmíněně propuštěn usnesením Okresního soudu Plzeň-město na zkušební dobu tří let, k nimž byl odsouzen Městským soudem v Praze 27. 11. 1986. MS v Praze, soudní spis k případu Ervína Motla a spol. (spis. zn. 1 T 26/86) uložený jako příloha rehabilitačního spisu, spis. zn. Rt 60/90.
- ³ Tato Motlova žádost Federálnímu shromáždění ČSSR ze 16. 3. 1987 o přešetření jeho případu byla publikována v září 1987 v Informacích o Chartě 77. Celá citace přesně zní: „*Čeho jsem se vlastně dopustil? Na konci listopadu 1985 jsem vyjádřil nesouhlasný názor kolektivu, ve kterém jsem pracoval, na protiprávní postup vůči našemu nadřízenému ze strany podniku. Šlo o velitele závodního požárního útvaru v n. p. Rudý Letov Fr. Červenku, který dostal výpověď na základě vyprovokovaného přestupku. Ve skutečnosti si s ním vedení podniku vyřizovalo účty za to, že jako funkcionář ZV ROH odmítl podepsat protokoly o inventuře v podnikovém rekreačním středisku a podílet se tak na krytí machinací. Navíc vystupoval proti dalším nesprávným praktikám v podniku.*
Protože Fr. Červenka byl současně předsedou ZO KSČ, poslancem MNV v Letňanech a členem OOR, doporučil jsem mu, aby se se svým problémem obrátil na redakci Rudého práva. Umožnil jsem mu tento styk navázat a pomohl jsem mu připravit podrobný písemný podklad o celé záležitosti. O tomto kroku jsem právem člena ROH informoval v prosinci 1985 členskou schůzi.
Výsledkem ovšem bylo, že Fr. Červenka stejně musel z podniku odejít (jako jeho manželka) a během několika týdnů jsem dostal výpověď také já. Jako pře-

^a Za správnost ručila Lenka Marečková.

^b Ve sbírce VONS je uložen i koncept dokumentu. Viz LP, Sb. VONS, inv. č. 220, sign. III/5, kart. 36.

bytečný podle § 64 zákoníku práce, když nevyšel domácí pokus dohnat mě k porušení kázně. Důsledkem bylo také vystoupení ředitele na schůzi, na kterou jsem nebyl pozván a nemohl jsem se tedy ohradit, v němž mě označil za protisocialistický živel. To všechno se odehrálo přesto, že redaktorka RP Marie Boudová, která byla vedením redakce pověřena případ prošetřit, došla ke stejnému závěru jako náš kolektiv, totiž že ze strany vedení podniku šlo o protiprávní postup.

Přítom se z případu Červenka stal případ Motl. Nejenže jsem byl propuštěn, ale současně začal několikaměsíční seriál výslechnů mých spolupracovníků vyšetřovateli StB, při nichž se měla potvrdit verze ředitele o mé protisocialistické činnosti. Z přibližně 30 lidí se jich nakonec nechalo několik získat, aby vypovídali proti mně, takže jsem byl 2. 7. 1986 zatčen a byla na mě uvalena vazba. Pro zesílení mého obvinění byli vybráni dva z bývalých spolupracovníků jako spolupachatelé a byli jsme obžalováni.“ Průvodní text k této zprávě obsahuje informaci o Motlově případu a o snaze především evangelického duchovního Jana Dusa získat na jeho podporu pomoc domácí i mezinárodní veřejnosti. Jan Dus, který s Motlem sdílel celu v Praze na Ruzyni a podrobně se seznámil s jeho případem, dospěl k názoru, že dosavadní slabá a neúčinná obrana E. Motla byla způsobena jeho politickou orientací – podle Dusa byl Motl přesvědčený socialista, snad dokonce komunistické orientace. Zprávu i Motlovu žádost viz in: *Informace o Chartě 77*, r. 10, 1987, č. 12, s. 11–13.

- ⁴ Motlův případ nakonec vyvolal projevy solidarity v Československu i v zahraničí, o čemž svědčí petice z 24. 2. 1987 se žádostí o zrušení rozsudku Městského soudu v Praze nad E. Motlem a jeho propuštění z vězení in: *Informace o Chartě 77*, r. 10, 1987, č. 12, s. 21. Případu věnovala pozornost i Amnesty International, viz článek „CSSR. Ervin Motl“ o případu E. Motla a spol. in: *Amnesty International Newsletter* 17, 1987, č. 6, s. 2; článek o případu E. Motla in: *Amnesty International Newsletter* 18, 1988, č. 2; článek „Campaign for Prisoners of the Month“ o propuštění E. Motla a Pavla Křivky na svobodu s Křivkovou fotografií in: *Amnesty International Newsletter* 18, 1988, č. 7; článek „Ervin Motl. Czechoslovakia“ in: *Amnesty International Index*, 3. 3. 1988; článek „Firefighters Sentenced for Exercising Freedom of Expression“ o případech E. Motla, Jindřicha Bláhy a Milana Svatoše in: *Amnesty International, Trade Union Bulletin*, 1988, č. 35 (leden); článek „Czechoslovakia. Prisoner Released“ o propuštění E. Motla na svobodu, in: *Amnesty International, Trade Union Bulletin*, 1988, č. 36 (duben), uloženo in: LP, Sb. VONS, inv. č. 220, sign. IV/4, kart. 36. Dále viz dokument Mezinárodní společnosti pro lidská práva obsahující zprávu o případu E. Motla a Jiřího a Pavla Wonkových, seznam dalších perzekvovaných osob v Československu a výzvu k pomoci uložený in: LP, Sb. VONS, inv. č. 220, sign. IV/5, kart. 36.